

Saopštenje

IOM podržava inicijativu za institucionalizaciju učenja zvaničnih jezika na Kosovu*

Konferencija, ponedjeljak, 29. mart 2021. godine

Priština - Međunarodna organizacija za migracije (IOM) organizovala je u ponedjeljak konferenciju povodom inicijative za institucionalizaciju učenja zvaničnih jezika na Kosovu.

Konferencija je okupila kako lokalne tako i međunarodne visoke predstavnike i zainteresovane strane koji su razgovarali o ključnim događajima i budućim planovima. Cilj inicijative je da se omogući školsko i vanškolsko učenje zvaničnih jezika, kao i da se obezbede sertifikati o poznavanju jezika. Međunarodna grupa (Britanska ambasada, IOM i OEBS) intenzivno je saradivala sa relevantnim institucijama (Univerzitet u Prištini, Filološki fakultet, Ministarstvo prosvete, Kancelarija poverenika za jezike i Agencija za akreditaciju) na pružanju podrške fakultetu u pripremi dokumentacije za akreditaciju programa za balkanističke studije i otvaranju jezičkog centra.

Skup je organizovala Kancelarija poverenika za jezike (KPJ) i Filološki fakultet u okviru projekta „Izgradnja društvenih veza i podrška pomirenju i socijalnoj koheziji“ koji podržava Britanska ambasada u Prištini, a sprovodi Međunarodna organizacija za migracije (IOM).

Uvodnu reč dala je **Ana (Anna) Rostocka, šefica misije IOM-a**. „Cilj projekta je da se promovisanjem jezičkih prava, podsticanjem saradnje i razvojem zajedničkih inicijativa doprinese inkluzivnijem društvu za sve zajednice na Kosovu“, rekla je ona.

„Svesni smo da integracija nije poduhvat u kojem postoji univerzalni model. Integracija je međusektorsko i multisektorsko pitanje, takođe definisano kao dvosmerni proces međusobne adaptacije u kojem su nevećinske zajednice uključene u socijalni, ekonomski, kulturni i politički život društva“, dodala je ona.

Kao takva, integracija podrazumeva skup zajedničkih odgovornosti, a ovo prošireno shvatanje obuhvata i druge povezane pojmove kao što su socijalna inkluzija i socijalna kohezija, naglasila je Rostocka.

Odajući priznanje radu na postizanju napretka u ovom polju koji je od presudnog značaja za društvo, **Arbrie (Arbërie) Nagavci**, ministarka obrazovanja i nauke, rekla je da će i ona i ministarstvo koje predvodi biti posvećeni pružanju jednakih mogućnosti svim mladim ljudima u svim institucijama.

„Smatram da su vaša pomoć i doprinos koji nam pružate kroz ovaj projekat veoma važni, kako bi naše institucije bile u mogućnosti da pružaju svoje usluge na najbolji mogući način“, navodi Nagavci.

Ona se zahvalila organizatorima i svim partnerima koji učestvuju u realizaciji projekta, naglasivši da je komunikacija most koji povezuje ljude.

„Jezik kao instrument komunikacije izuzetno je važan za postizanje ciljeva i za naš individualni i društveni razvoj. Smatram da su vaša pomoć i doprinos koji nam pružate kroz ovaj projekat veoma važni, kako bi građani Republike Kosovo mogli da saraduju, da se upoznaju i napreduju zajedno. Poznavajući se međusobno se bolje razumemo i uspevamo da se prihvatimo i uverimo da gradimo

* Svako upućivanje na Kosovo tumači se za IOM u kontekstu Rezolucije 1244 Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija (1999)

mostove saradnje, podržavajući jedni druge i zajedno napredujući kroz dijalog da bismo prevazišli dileme“, zaključila je ministarka.

Rektor Naser Sahiti naglasio je da je uključivanje jezika zajednice u više obrazovanje i potrebno i neophodno, kako u društvu, tako i na naučnom nivou.

Rektor je rekao je podržao dekanu, ističući da će pružiti podršku dekanici Filološkog fakulteta u ovoj inicijativi, tj. otvaranju Centra za jezike, dodajući da je svaki uspeh Filološkog fakulteta istovremeno uspeh i univerziteta.

„Svakako, deo naše strategije kao obrazovne institucije je da se ove inicijative odvijaju u obliku zajedničkih projekata koji bi povećali međuinstitucionalnu saradnju sa organizacijama i agencijama u zemlji i izvan nje u cilju podrške negovanju postojećih kultura“, rekao je rektor.

Dekanica Ljindita (Lindita) Rugova, jedna od glavnih promotera projekta, podsetila je na izazove i uspeh:

„U 2019. godini morala sam da objasnim zainteresovanim stranama šta je to Balkanski program, kakav dugačak proces smo imali kako bismo pripremili dokumentaciju ovog programa i sada vam samo mogu potvrditi to da smo u procesu akreditacije. Čekamo da strani stručnjaci pregledaju program, ako od njih dobijemo pozitivne povratne informacije – da započnemo s tim oktobra 21/22. Decembar 2019. godine, kada smo se prvi put sastali u prostorijama Filološkog fakulteta, uspela sam da rezimiram u jednoj rečenici: Da će uspostavljanje Centra za jezike u okviru Filološkog fakulteta napraviti razliku u pružanju vannastavnih aktivnosti vezanih za učenje jezika na Kosovu i drugih stranih jezika za sve zajednice uopšte. I sada pred vama imam odluku o osnivanju jezičkog centra koju je odobrilo veće Univerziteta u Prištini“.

Pored toga, podržavaoci katedre za balkanistiku takođe su se složili da krenu u potragu za potencijalnim nastavnim osobljem koje će podržati fakultet u revitalizaciji programa i Centra za jezik.

Kao rezultat toga, Josip Lasić i Ana Sivački izrazili su interesovanje da dođu u Prištinu i rade kao redovni profesori na Filološkom fakultetu, potvrdila je Rugova, dodajući da program čeka zeleno svetlo Kosovske* agencije za akreditaciju.

Pored toga, o mogućoj akreditaciji master programa za prevodjenje i tumačenje razgovarano je i 2019. godine. Sada, uz podršku IOM-a i fonda britanske ambasade, radna grupa intenzivno radi na sastavljanju jednogodišnjeg master program koji bi, kako je navela dekanica, služio pre svega vladi u potrebama za budućim prevodiocima i tumačima na službenim jezicima na Kosovu, kao i drugim institucionalnim potrebama.

„Kao profesorka gramatike, govoreći o prošlosti i sadašnjosti i upoređujući vreme od 2019. godine, ne mogu da iz ove rasprave o budućnosti izostavim moguće modalitete za trenutnu perspektivu. A kad već govorimo o modalitetima, postoji hitna potreba da se u potpunosti podrži jezički centar kako bi se uspostavila njegova savremena infrastruktura i pružile najbolje moguće usluge. Prostorije za ovu važnu ćeliju na Filološkom fakultetu već su odabrane i potrebna je vrlo duboka revitalizacija kako bi se promenio njihov izgled, a i učinak bio efikasniji pred javnošću i ostalim zainteresovanim stranama“, zaključila je Rugova.

* Svako upućivanje na Kosovo tumači se za IOM u kontekstu Rezolucije 1244 Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija (1999)

Britanski ambasador, Nikolas Abot (Nicholas Abbott) takođe je istakao zajednički cilj - poboljšanje međuetničkih odnosa putem unapređenja jezičkih prava. Prema tome, osnivanje Centra za jezike i katedre za balkanistiku predstavlja suštinski deo ovog razvoja.

„Jezik je aspekt ljudskog života koji ili deli ili povezuje ljude“, rekao je na konferenciji.

„Postoji mnogo očiglednih razloga zbog kojih bi sve jezičke institucije i Balkanološki program trebalo da uspostave i podrže sve relevantne institucije, ali navešću samo dva. Prvo, Zakon o upotrebi jezika kaže da zvanični dokumenti moraju biti prevedeni na oba službena jezika. Mislim da svi znamo da to često nije slučaj, niti su prevedeni, ili nisu prevedeni kako treba. Međutim, jednak pristup uslugama i informacijama na tim službenim jezicima je od suštinske važnosti, bitan za sve građane, posebno tokom vremena poput ove pandemije kada se ljudi oslanjaju na zvanične informacije. Drugo i podjednako važno je komunikacija između ljudi, zajednica i suseda. To je važno na Kosovu, ali u bilo kojoj drugoj zemlji u kojoj postoje ljudi koji govore različite jezike, ali koji žive uporedo, treba da komuniciraju“, istakao je on.

Abot je istakao važnost još jedne uspešne komponente jezičkog projekta IOM-a - jezičke platforme „VocUp“, koju je takođe podržala ambasada Velike Britanije. „U istraživanju koje je sprovedeno sa učesnicima kursa *VocUp*, socijalna interakcija između zajednica i povećane mogućnosti zapošljavanja istaknuti su kao glavni motivatori za učenje jezika zajednice“, rekao je on.

On je nabrojao ključne probleme u ovoj oblasti: nedovoljan broj profesionalnih prevodilaca, nedostatak finansiranja za usluge prevođenja, nesklad u zakonodavstvu, ali i pitanje uzajamnog (ne)priznavanja srpskih i kosovskih* diploma.

„Svi ovi izazovi moraju da se reše i radujem se saradnji sa novom vladom u ovom procesu“, zaključio je Abot.

U svom prvom obraćanju od kada je pre nedelju dana stupio na novu dužnost, **Ambasador OEBS-a na Kosovu, Majkl Davenport (Michael Davenport)**, pozdravio je uspehe koji su do sada postignuti zahvaljujući zajedničkim naporima.

Istakao je da je naročito zadovoljan time što je nakon inicijative visokog komesara OEBS-a za nacionalne manjine došlo do konkretnijih rezultata, dodajući da je OEBS sistematski i dosledno podržavao ceo projekat na Kosovu.

Na svojoj prethodnoj funkciji ambasadora EU u Beogradu, Davenport je takođe blisko saradivao sa visokim komesarom na osnivanju višejezičnog ekonomskog fakulteta u Bujanovcu. Iako su za to bile potrebne godine napornog rada, on sada pruža veliki doprinos obogaćivanju života mladih u tom kraju, rekao je Davenport, podsećajući na uspeh ovog fakulteta. Sa istom podrškom prihvatio je nove zadatke:

“Smatram da je ovo ona vrsta ulaganja u mlade ljude koja je potrebna u ovom regionu. Pozdravljam posvećenost vlade i Univerziteta u Prištini da uspostave program balkanističkih studija i jezičkog centra (...) Ideja je da će program balkanskih studija zaista stvoriti neku vrstu cevovoda profesionalnih i efikasnih tumača, kako u vladi, tako i presudno u privatnom sektoru“.

„Dekanice, molim Vas računajte na moju podršku Balkanološkom programu“, istakao je Davenport.

Koordinatorica UN-a za razvoj na Kosovu, Ulrika Ričardson (Richardson), koja je na Kosovu tri godine, rekla je da je jezička barijera jedna od najvećih prepreka komunikaciji i interakciji mladih na Kosovu, dodajući da bi ona trebalo da bude ključni prioritet u budućnosti.

* Svako upućivanje na Kosovo tumači se za IOM u kontekstu Rezolucije 1244 Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija (1999)

„Verujem da se svi možemo složiti da je jezik zaista najbolji most koji možemo naći među ljudima. Jezik nam omogućava ne samo da se intelektualno povežemo, već i emocionalno“.

Učenjem jezika pokazujete da pokušavate da razumete drugu stranu i ono predstavlja samu srž socijalne kohezije, istakla je Ričardson.

Zato je, kako ona navodi, institucionalizacija učenja zvaničnih jezika i inicijativa za osnivanje katedre balkanistike na univerzitetu izuzetno važna.

Nakon glavnih govornika, predstavljen je izveštaj o proceni potreba za profesionalnim prevodiocima, nakon čega je usledila panel-diskusija i moderisana sesija pitanja i odgovora sa publikom koja se priključila onlajn putem.

Trenutni broj profesionalnih prevodilaca u centralnim, lokalnim institucijama, pravosuđu i privatnom sektoru nedovoljan je da zadovolji trenutne potrebe, navodi se u ključnom zaključku izveštaja.

U skupštini, ministarstvima, kabinetu predsednika, CIK-u i kancelariji ombudsmana zaposleno je 64 prevodilaca i tumača koji poseduju odgovarajuće sertifikate i stručno i akademsko obrazovanje, dok trenutno postoji potreba za 104 prevodilaca i tumača. U institucijama na lokalnom nivou radi 63 prevodilaca, dok je trenutno potrebno 128. U sudovima i tužilaštvima radi 77 prevodilaca, a ukupno ih je potrebno 110, dodatnih 15 prevodilaca i tumača angažovano je u privatnim prevodilačkim agencijama i kompanijama na tržištu, dok je ukupno potrebno 57 prevodilaca i tumača. Ovaj nesklad biće još vidljiviji u budućnosti, kada se očekuje veći obim posla i kada će mnogim prevodiocima doći vreme za penziju. Izveštaj predviđa da će u narednih 5 do 10 godina u institucijama na centralnom nivou biti potrebno 168 profesionalnih prevodilaca, 204 u institucijama na lokalnom nivou, 147 u pravosuđu i 100 u privatnom sektoru.

Drugi međunarodni i visoki vladini zvaničnici takođe su učestvovali u diskusiji, ističući značaj inicijative i izražavajući posvećenost ka podržavanju njenog daljeg razvoja.

Za više informacija, molimo vas da kontaktirate Safete Graicevci iz OLC, e-mail: Safete.Graicevci@rks-gov.net, Dorinu Decani iz FP, e-mail: dorinadecani@gmail.com ili Igora Rašića iz IOM Priština, e-mail: irasic@iom.int.

* Svako upućivanje na Kosovo tumači se za IOM u kontekstu Rezolucije 1244 Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija (1999)